

Sygn. akt: I C 582/20 upr

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2021 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Magdalena Glinkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2021 r. w Toruniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) S.A. w B.

przeciwko B. K.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej B. K. na rzecz powoda (...) S.A. w B. kwotę 3.767,76 zł (trzy tysiące siedemset sześćdziesiąt siedem złotych siedemdziesiąt sześć groszy) z umownymi odsetkami w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 22 grudnia 2019r. do dnia zapłaty;

II. umarza postępowanie co do kwoty 1.160 zł (tysiąc sto sześćdziesiąt złotych)

III. w pozostałej części powództwo oddala;

IV. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 926,80 zł (dziewięćset dwadzieścia sześć złotych osiemdziesiąt groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nadaje wyrokowi w pkt. I rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt I C 582/20

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. w B. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym przeciwko B. K. zobowiązującego pozwaną do zapłaty na rzecz powoda kwoty 9.924,76 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 22 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, iż pozwana poprzez podpisanie weksła zobowiązała się do zapłaty kwoty 9.924,76 zł. Powód wezwał pozwaną do wykupu weksła.

Referendarz sądowy stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i upominawczym.

W piśmie z dnia 1 czerwca 2020r. powód cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia co do kwoty 1.160 zł, albowiem po wniesieniu pozwu pozwany uiszczył tę kwotę na rzecz powoda. Nadto powód wskazał, że łącznie tytułem spłaty zadłużenia pozwany zapłacił a rzecz powoda kwotę 4.000 zł.

Pozwany nie złożył odpowiedzi na pozew, nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 11 października 2018 r. B. K. zawarła z (...) S.A. w B. umowę pożyczki gotówkowej nr (...). Pożyczkodawca udzielił pożyczki w kwocie 5.500 zł Dodatkowo ustalił koszty : opłata przygotowawcza 129 zł, prowizja 4.471 zł, wynagrodzenie z tytułu przyznania (...) na kwotę 900 zł. Łącznie do spłaty była kwota 12.744 zł. Pożyczka została udzielona na okres 36 miesięcy, miesięczna rata wynosiła 354 zł.

Dowód: umowa pożyczki z załącznikami k. 37-42

Zabezpieczeniem zapłaty kwoty zobowiązania stanowił weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową.

Dowód: weksel k. 4

deklaracja wekslowa k. 6

Pismem z dnia 7 stycznia 2020r. powód wystosował do powoda ostateczne wezwanie do zapłaty.

Pismem z 21 listopada 2019r. (...) S.A. w B. wypowiedział umowę pożyczki.

Dowód: pismo k. 5

B. K. wpłaciła na rzecz (...) S.A. w B. łącznie kwotę 4.000 zł.

Dowód: karta klienta k. 29

(...) S.A. w B. wypełnił weksel in blanco na kwotę 9.924,76 zł wskazując termin zapłaty na dzień 21 grudnia 2019 r.

Dowód: weksel k. 6

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych, dokumentów przedłożonych przez powoda.

Sąd w pełni dał wiarę dowodom w postaci dokumentów zgromadzonych w toku procesu, albowiem ich prawdziwość nie budziła w ocenie Sądu jakichkolwiek wątpliwości.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż w przypadku weksla własnego in blanco o charakterze gwarancyjnym, wystawca na podstawie art 10 prawa wekslowego może podnieść względem posiadacza weksla - pierwotnego wierzyciela zarzuty ze stosunku podstawowego. W pewnych wypadkach sąd rozpoznając sprawę o zapłatę na podstawie weksla będzie uprawniony do zbadania z urzędu niektórych zarzutów ze stosunku podstawowego, mimo że nie zostały one podniesione przez wystawcę. Sytuacja ta będzie mieć miejsce, gdy dłużnikiem wekslowym jest konsument, a możliwa do stwierdzenia na podstawie samej treści pozwu niezgodność pomiędzy wysokością roszczenia wekslowego a wierzytelnością ze stosunku podstawowego spowodowana jest istnieniem w treści powołanej przez powoda w pozwie umowy, klauzul abuzywnych. W ocenie Sądu przeciwne stanowisko może prowadzić do akceptowania działań nawet rażąco niemoralnych, jak np. uwzględniania zaliczania do sumy wekslowej wynikających z umowy odsetek w wysokości przekraczającej czterokrotność kredytu lombardowego NBP, czy rażąco zawyżonych kosztów działań monitujących i windykacyjnych. Niepodniesienie przez konsumenta zarzutu nie może prowadzić

do udzielenia ochrony powodowi, bowiem w sposób oczywisty dojdzie wówczas do naruszenia zasad współzycia społecznego i w sposób rażąco zostaną naruszone interesy konsumenta. W ocenie Sądu abuzywność klauzuli umownej należy uwzględnić z urzędu.

Stanowisko to znajduje uzasadnienie w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, gdzie stwierdza się, iż zważywszy na charakter i znaczenie interesu publicznego, jaki stanowi ochrona konsumentów znajdujących się w słabszej pozycji względem przedsiębiorców, dyrektywa 93/13 WE (nieuczciwe warunki w umowach konsumenckich), zobowiązuje państwa członkowskie, co wynika z jej art. 7 ust. 1 w zw. z jej motywem dwudziestym czwartym, do zapewnienia stosownych i skutecznych środków „mając[ych] na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców z konsumentami (wyrok z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N. i in., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, EU:C:2016:980, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo). W tym celu do sądu krajowego należy wyłącznie i jedynie wykluczenie stosowania nieuczciwego warunku umownego, tak aby nie mógł on wywoływać wiążącego skutku wobec konsumenta, przy czym sąd ów nie jest uprawniony do zmiany treści tego warunku (wyrok z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N. i in., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, EU:C:2016:980, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo). W tym kontekście należy w pierwszej kolejności przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości sąd krajowy jest zobowiązany do zbadania z urzędu, czy dane warunki umowy wchodzące w zakres stosowania dyrektywy 93/13 mają nieuczciwy charakter, a także do tego, by dokonawszy takiego badania, zniwelować brak równowagi między konsumentem a przedsiębiorcą, o ile sąd ów posiada niezbędne ku temu informacje dotyczące stanu prawnego i faktycznego (zob. podobnie wyroki: z dnia 21 kwietnia 2016 r., R. i R., C-377/14, EU:C:2016:283, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N. i in., C-154/15). Przy bowiem braku skutecznej kontroli potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków danej umowy nie może zostać zagwarantowane przestrzeganie praw przyznanych w drodze dyrektywy 93/13 (wyrok z dnia 7 grudnia 2017 r., B. S., C-598/15, EU:C:2017:945, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo).

Zgodnie z treścią art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy. Szczegółowo prawa i obowiązki stron zostały uregulowane w umowie pożyczki z dnia 11 października 2018r. Ponieważ pozwana nie wywiązała się ze spłacenia wszystkich rat umowa została wypowiedziana.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że w myśl ogólnej zasady wyrażonej w art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zgodnie z procedurą cywilną nie do Sądu należy zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie. Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności spornych dla rozstrzygnięcia sprawy /art. 232 k.p.c./. Obowiązek przedstawiania dowodów spoczywa na stronach /art. 3 k.p.c./ a ciężar udowodnienia faktów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy spoczywa na tej stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne.

W ocenie Sądu powód sprostą ciężacemu na nim obowiązkowi i wykazał, że posiada wierzytelność wobec pozwanego w kwocie dochodzonej pozwem. Sąd nie miał wątpliwości co zawarcia umowy, wypłaty pożyczki pozwanemu oraz skuteczności wypowiedzenia umowy pożyczki. Powód przedstawił umowę pożyczki oraz formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego. Przedstawił również kierowane do pozwanej wezwanie do zapłaty, wypowiedzenie umowy.

W ocenie Sądu wskazane w umowie koszty dodatkowe związane z udzieleniem pożyczki budzą poważne wątpliwości w świetle przepisów o zobowiązaniach umownych i ochronie konsumenta przed niedozwolonymi klauzulami umownymi. Zgodnie bowiem z treścią art. 385¹§1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Z przedłożonej umowy wynika, że na całkowity koszt każdej pożyczki składa się oprócz kapitału i odsetek, opłata przygotowawcza, wynagrodzenie umowne oraz koszt (...) w łącznej kwocie 5.500 zł, co stanowi 100% wartości udzielonej pożyczki (wartości kapitału).

Z treści umowy wynika, że jej przedmiotem była pożyczka w wysokości 5.500 zł – kwota faktycznie wypłacona. Z kolei całkowita kwota do zapłaty wynosiła 12.744 zł. Obejmowała oprócz całkowitej kwoty pożyczki i odsetek umownych naliczonych od kwoty 11.000 zł (odsetki w kwocie 1.744 zł), opłatę przygotowawczą w wysokości 129 zł oraz wynagrodzenie prowizyjne w wysokości 4.471 zł, a także koszt (...) w kwocie 900 zł. Pożyczka została udzielona na 36 miesięcy. Nie budzi wątpliwości, że postanowienie umowne dotyczące prowizji, czy (...) nie dotyczyło głównych świadczeń stron. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 czerwca 2004 roku (I CK 635/03) pojęcie „głównych świadczeń stron” należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Opłata z tytułu prowizji, czy też (...) z całą pewnością nie należy do istoty umowy pożyczki. W końcu nie może podlegać również dyskusji, iż postanowienia umowne dotyczące tychże kosztów nie zostały indywidualnie uzgodnione ze stroną pozwaną. Są one częścią standardowej umowy, którą strona powodowa stosuje do wszystkich klientów. Nie podlegają one negocjacji z uwagi choćby na sposób zawierania umowy. Powód w umowie nie wskazał w jaki sposób została wyliczona opłata, jest ona podana kwotowo, bez wskazania składników i wyliczenia co składa się na całkowity koszt tej opłaty. Zastrzeżenie w umowie na niekorzyść klienta opłat w łącznej wysokości w wysokości 5.500 zł i bez jakiegokolwiek związku z rzeczywistymi kosztami umowy pożyczki rażąco narusza interes konsumenta i dobre obyczaje.

Dodatkowe opłaty są oderwane od rzeczywistych kosztów czynności i mają w ocenie Sądu stanowić jedynie dodatkowe źródło dochodu pożyczkodawcy (wskazuje na to wysokość opłat). Zostały ustalone w wysokości rażąco wysokiej, stanowią 100 % udostępnionego kapitału pożyczki. Sąd uznaje te postanowienia umowne za regulujące obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające jego interesy. W ocenie Sądu ustanowienie opłaty w sposób jak to zrobiono w niniejszej sprawie służy obejściu przepisów o odsetkach maksymalnych. Stanowi w istocie rzeczy próbę ukrycia rzeczywistego oprocentowania pożyczki. Gdyby więc nawet przyjąć, że zastrzeżenia umowne dotyczą opłat nie stanowią klauzul niedozwolonych, to i tak należy uznać je za nieważne w oparciu o art. 58 §1 i 3 k.c.

Sąd uznał, iż w związku z udzieloną pożyczką powodowi należała się co do zasady opłata przygotowawcza oraz wynagrodzenie umowne. Powód poniósł bowiem koszty związane z przygotowaniem umowy w tym gromadzeniem dokumentów, dokonania weryfikacji zdolności kredytowej, uruchomienia środków nadto koszt obsługi, dostarczenia i podpisania umowy, koszty osobowe, administracyjne i marketingowe. Wynagrodzenie umowne stanowi natomiast wynagrodzenie za możliwość skorzystania przez pozwanego ze środków finansowych powoda przez okres w jakim pozwany ma prawo dysponować środkami pieniężnymi. Sąd uznał, iż powodowi należy się 25% faktycznie wypłaconej pożyczki tj. kwota 1.375 zł tytułem pokrycia kosztów związanych z obsługą pożyczki i wynagrodzenia powoda, a także odsetkami obliczonymi przez powoda na podstawie pkt. 4.1 umowy pożyczki. Powód z pewnością poniósł koszty związane z przygotowaniem umowy w tym gromadzeniem dokumentów, dokonania weryfikacji zdolności kredytowej, uruchomienia środków nadto koszt obsługi, dostarczenia i podpisania umowy, koszty osobowe, administracyjne i marketingowe. W przekonaniu Sądu ustalona kwota w całości pokrywa powyższe koszty. Nadto pozwany winien zapłacić na rzecz powoda odsetki umowne ale naliczone od kwoty 5.500 zł (czyli od rzeczywiście wypłaconej kwoty pożyczki), tj. kwotę 872 zł (połowa wskazanych w umowie odsetek umownych, które wynosiły 1.744 zł).

Sąd w toku postępowania ustalił, iż w rzeczywistości pozwana otrzymała pożyczkę w wysokości 5.500 zł. Pozwana zobowiązana była do pokrycia kosztów w wysokości 1.375 zł Pozwana winna więc uiścić kwotę stanowiącą realnie wypłaconą mu pożyczkę w wysokości 5.500 zł wraz z kosztami pożyczki 1.375 zł powiększone o odsetki umowne w kwocie 872 zł i odsetki umowne z tytułu braku spłaty rat w terminie w kwocie 20,76 zł (k.5), co daje łącznie kwotę 7.767,76 zł.

Pozwany zapłacił na rzecz powoda tytułem spłaty zobowiązania kwotę 4.000 zł, tym samym do zapłaty pozostała kwota 3.767,76 zł

W konsekwencji powództwo podlegało uwzględnieniu na podstawie art. 720§1 k.c. w zakresie kwoty 3.767,76 zł.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c.

Powód cofnął pozew co do kwoty 1.160 zł dlatego w tej części Sąd umorzył postępowanie.

W pkt III wyroku w pozostałej części powództwo oddalił.

O kosztach Sąd orzekł zgodnie z art. 100 k.p.c. stosunkowo rozdzielając koszty postępowania. Powód wygrał sprawę w 40%, a więc należy mu się kwota 926,80 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty (całość kosztów poniesionych przez powoda w sprawie wynosiła 2.317 zł – 500 zł opłata od pozwu, 17 zł opłata skarbową od pełnomocnictwa, 1.800 zł koszty zastępstwa procesowego).

Sąd wydał wyrok zaoczny na posiedzeniu niejawnym w oparciu o treść art. 339 § 1 k.p.c. (w brzemieniu obowiązującym po dniu wejścia ustawy z dnia 4 lipca 2019r. Dz.U z 2019r., poz. 1469, tj. po dniu 7 listopada 2019r.)

W punkcie V wyroku Sąd nadał wyrokowi zaocznemu w pkt. I rygor natychmiastowej wykonalności (art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c.)